

Załącznik
do uchwały Nr XI/53/2015
Rady Gminy Świdziebnia
z dnia 22 grudnia 2015 r.

GMINNY
PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA 2016 ROK

Świdziebnia 2015

I. Diagnoza stanu zagrożenia lokalnymi problemami uzależnień w Gminie Świdziebnia

Uzależnienia stanowią wciąż aktualny i poważny problem współczesnego świata. Ryzyko uzależnienia się od wielu środków jest zbyt niepokojące wobec łatwej do nich dostępności. Problemy, jakimi są uzależnienia powodują nieprzewidziane skutki, o których niekiedy sama osoba uzależniona nie jest świadoma. Alkoholizm jest chorobą przewlekłą objawiającą się powtarzającym, zwracającym uwagę piciem, które prowadzi do zaburzeń organiczno – psychicznych a także do destrukcji całego organizmu człowieka. Problem uzależnienia od alkoholu mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat konsekwencji jego nadużywania oraz dostępności do świadczeń terapeutycznych, związanych z leczeniem uzależnień, stale utrzymuje tendencję wzrostową. Przyczyn alkoholizmu należy upatrywać w co najmniej kilku czynnikach: w uwarunkowaniach społecznych, osobowościowych, organicznych, a nawet genetycznych. Niezależnie od skali, a także podejmowanych działań, problem alkoholowy był, jest i będzie zawsze wielką tragedią zarówno każdej osoby uzależnionej, jak i jej współuzależnionej rodziny. Alkohol jako substancja psychoaktywna, w sposób istotny oddziałuje na sprawność psychofizyczną człowieka, ograniczając jego kontrolę jak i przyczynia się do niekorzystnych skutków dla całego jego funkcjonowania. Alkoholizm to najcięższe stadium grupy problemów alkoholowych. Uzależnienie od alkoholu ma też związek z obyczajowością i postawami społecznymi wobec picia alkoholu. Niebagatelną rolę odgrywa również dostępność napojów alkoholowych, tj. łatwość ich nabycia, niska cena czy niewielkie ograniczenia w ich sprzedaży. Problemy alkoholowe występują na różnych poziomach zaawansowania od łagodnych do takich, które zagrażają życiu. Z danych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że problem ten na terenie Gminy Świdziebnia dotyczy zarówno mężczyzn, jak i kobiet.

Tabela 1 Osoby z problemem alkoholowym na terenie Gminy Świdziebnia w latach 1998 – 2015 (narastająco)

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
1998	2	15	17
1999	2	16	18
2000	2	20	22
2001	2	28	30
2002	2	34	36
2003	3	38	41
2004	3	40	43
2005	3	44	47
2006	3	48	51
2007	5	54	59
2008	5	58	63
2009	5	62	67
2010	6	73	79
2011	6	74	80
2012	7	81	88
2013	8	86	94
2014	12	91	103
2015	13	101	114

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdziebni

Uzależnienie od alkoholu jest powodem wykluczenia osób uzależnionych oraz ich rodzin ze społeczności lokalnej w Gminie Świdziebnia.

Przyczyn tego problemu należy upatrywać głównie w środowiskach osób bezrobotnych oraz w rodzinach wieloproblemowych, zwłaszcza wielodzietnych, rekonstruowanych oraz matek samotnie wychowujących dzieci. Rozwiązywanie problemów alkoholowych jest szczególnie trudne ze względu na trwałość wzorców kulturowych oraz dziedziczenie problemu. Ponadto nie ma stosownej

profilaktyki zapobiegającej alkoholizmowi i przemocy w rodzinie.

Realizację zadań z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdziebni. Zakres podjętych działań w latach 2014-2015 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 2 Formy działań i pomocy udzielonej przez GOPS

Lp.	Wyszczególnienie		2014 rok	2015 rok
1.	Ilość rodzin, którym udzielono pomocy w związku z występowaniem alkoholizmu		5	3
2.	Ilość rodzin, którym udzielono pomocy w związku z występowaniem przemocy		5	0
3.	Ilość rodzin, którym udzielono pomocy w związku z występowaniem molestowania seksualnego		0	0
4.	Ilość Niebieskich Kart, w tym:	sporządzonych w związku z nadużywaniem alkoholu	5	10
		sporządzonych w związku z przemocą	1	2

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdziebni

Przemoc jest jednym z najbardziej niepokojących zjawisk współczesnego świata, jest mechanizmem regulującym stosunki panujące między ludźmi w różnych grupach, instytucjach, środowiskach i układach społecznych. Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny. Ofiary przemocy poddawane są przez swych prześladowców długotrwałemu procesowi manipulacji, presji psychicznej, agresji, poniżania, izolowania, straszenia, wykorzystywania przez uzależnienie. Przemoc utożsamiana jest często z zadawaniem bólu fizycznego. Akt przemocy godzi w osobistą wolność jednostki, zmusza ją do zachowań niezgodnych z jej wolą. Czynnikiem sprzyjającymi przemocy w rodzinie są w szczególności niskie zarobki, bezrobocie lub trudne warunki w pracy, złe warunki mieszkaniowe i zagęszczenie mieszkań, izolacja. Czynniki te wpływają negatywnie na relacje międzyludzkie i przyczyniają się do powstawania konfliktów. Utrwalaniu przemocy w rodzinie sprzyja fakt, że w gminie nie ma punktu wsparcia dla ofiar

przemocy, zaś same rodziny ukrywają istniejący problem.

Pomoc dla sprawców oraz ofiar przemocy jest niewątpliwie konieczna. Dostępność do poradnictwa oraz innych form wsparcia dla sprawców i ofiar przemocy w rodzinie zapewniona jest na terenie gminy w ramach współpracy z Gminą Miasta Brodnicy. Skuteczność pomocy będzie zależała w dużej mierze od utworzenia sprawnie działającego systemu pomocy, integrującego działania kilku odrębnych podmiotów, realizowanego przez wyspecjalizowaną kadre, oferującego różne formy wsparcia i dostępnego dla wszystkich potrzebujących pomocy.

Realizacją zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Świdziebnia zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Wójta Gminy Świdziebnia. Zakres podjętych działań przez Zespół Interdyscyplinarny w latach 2014-2015 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 4 Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2014 – 2015

Lp.	Wyszczególnienie	2014 rok	2015 rok
1.	Ilość posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	10	6
2.	Ilość posiedzeń grup roboczych	3	20
3.	Postępowanie wszczęte w związku z nadużywaniem alkoholu	4	0
4.	Postępowanie wszczęte w związku z występowaniem przemocy	2	0
5.	Liczba zawiadomień złożonych do prokuratury	0	0
6.	Zakończone postępowania	6	5

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdziebni

Uzależnienie dzieci i młodzieży od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) jest szczególnie niepokojącym zagrożeniem dla ich rozwoju. Problematyka uzależnień wymaga diagnozowania i podejmowania środków zaradczych na możliwie wczesnym etapie kontaktów młodzieży z używkami.

Bardzo często pierwszy kontakt z uzależnieniami dzieci mają już w domu rodzinnym. Uzależnienia te nie dotyczą ich bezpośrednio, ale ich najbliższych: rodziców, starszego rodzeństwa, krewnych, sąsiadów. Młodzież natomiast

najczęściej z problemem tym spotyka się na różnego rodzaju imprezach i dyskotekach.

W 2015 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmowała się rozpoznawaniem środowisk, w których istnieje problem alkoholowy. Komisja odbyła 8 posiedzeń, na które wezwała 27 osób i przeprowadziła 11 rozmów interwencyjno- motywacyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu i członkami ich rodzin. W 13 przypadkach GKRPA skierowała na badanie przez biegłego celem wydania opinii dotyczącej stopnia uzależnienia od alkoholu, w 2 przypadkach na leczenie otwarte, natomiast w 10 przypadkach do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego.

Ponadto Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2015 roku realizowała założenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez:

- współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej Dział Poradnictwa Rodzinnego w Brodnicy. Mieszkańcy Gminy Świdziebnia mogą korzystać z pomocy służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień
- działalność świetlic środowiskowych,
- wyjazdy na wycieczki integracyjne dzieci i młodzieży,
- przedstawienia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży,
- wyjazdy do teatru na spektakle powiązane z profilaktyką uzależnień,
- organizację otwartych imprez szkolnych i środowiskowych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym,
- warsztaty dla uczniów gimnazjum nt. przeciwdziałania uzależnieniom, stosowania używek i zapobiegania przemocy,
- warsztaty dla Rady Pedagogicznej nt. profilaktyki uzależnień „Jak chronić dziecko i młodzież” oraz jak „Zapobiegać agresji i przemocy w szkole”,
- prowadzenie działalności edukacyjnej poprzez rozpowszechnianie broszur, plakatów, ulotek,

- prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej na temat możliwości uzyskania pomocy terapeutycznej.

II. Cele Programu:

- ograniczenie spożycia napojów alkoholowych oraz narkotyków zwłaszcza wśród młodzieży,
- organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- współpraca z instytucjami służącymi rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii dla dzieci, młodzieży i ich rodzin,
- umożliwienie osobom dotkniętym uzależnieniami powrót do społeczeństwa.

III. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok.

ROZDZIAŁ- tytuł	PODEJMOWANE DZIAŁANIA	ODPOWIEDZIALNI	UWAGI
PROFILAKTYKA	● Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży: - prowadzenie świetlic środowiskowych, promujących pozalekcyjne formy zajęć, jako alternatywne formy spędzania czasu wolnego (forma: biwaki, zielona szkoła, różnego rodzaju imprezy okolicznościowe), - wspieranie działań służących promocji zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży, - organizowanie zajęć kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży, angażowanie młodych ludzi w przygotowanie przedsięwzięć profilaktycznych dla ich rówieśników np. spektakli teatralnych, - organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem uzależnień i dotkniętych przemocą domową (forma: biwaki, wycieczki, kolonie), - organizowanie i wspieranie programów profilaktyki uniwersalnej oraz spektakli edukacyjno-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z włączeniem nauczycieli, - prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów informacyjnych broszur, plakatów, ulotek z profilaktycznymi	- świetlice środowiskowe Szkoła Podstawowa w: Świedziebni, Janowie Komisja Szkoły	

	treściami edukacyjnymi dotyczącymi problematyki uzależnień i przemocy, - współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie wczesnej diagnozy oraz interwencji, w przypadku występowania zagrożeń w środowisku szkolnym. ● Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii dla dzieci i młodzieży: - organizowanie otwartych imprez szkolnych i środowiskowych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, - organizowanie i wspieranie lokalnych oraz ogólnopolskich kampanii społecznych i edukacyjnych, mających na celu zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży na temat szkód wynikających z picia alkoholu i nadużywania narkotyków: - udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” - udział w kampanii „Reaguj na przemoc” - stwarzanie warunków do prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym i dotkniętych przemocą domową. ● Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ich rodzin: - wspomaganie działalności MOPS Dział Poradnictwa Rodzinnego w Brodnicy dla mieszkańców gminy, w zakresie: 1) diagnozy psychologiczno i pedagogicznej	Komisja Szkoły	
		Komisja	

	2) terapii grupowej 3) konsultacji i kierowania do specjalistów 4) kierowanie na terapię stacjonarną i detoksykację 5) mediacji rodzinnych – małżeńskich 6) konsultacji osoby dorosłej i dziecka związanej z przemocą, zaniedbaniem, uzależnieniem rodziców, opiekunów, itp. 7) działalności profilaktycznej i edukacyjnej 8) uczestnictwa różnych grup zawodowych w organizowanych szkoleniach o tematyce uzależnień, przemocy 9) udziału pracowników pedagogicznych w pracach Rad Pedagogicznych szkół na wniosek szkoły 10) prowadzenia punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie 11) pomocy prawnej 12) udzielania pomocy młodzieży w rozwiązywaniu problemów okresu dojrzewania 13) wspomagania wychowawczej funkcji rodziny i systemu wychowawczego szkoły 14) profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży z grup ryzyka ● Współpraca z instytucjami służącymi rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie: - współpraca z ośrodkami leczenia uzależnień od alkoholu i narkotyków- realizacja przedsięwzięć związanych z integracją oraz reintegracją osób uzależnionych, - współpraca z Komendą Powiatową Policji, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Prokuraturą Rejonową, Zespołem Kuratorów Sądowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, przedstawicielami ochrony zdrowia tworzącymi system pomocy osobom dotkniętym uzależnieniami, uzależnieniami	Komisja	
--	---	---------	--

	w szczególności ofiarom przemocy domowej – koordynowanie działań, udzielanie wsparcia, podejmowanie interwencji wobec sprawców przemocy.		
	● Udzielanie pomocy w uzyskaniu porad prawnych rodzinom, w których występują problemy uzależnień, uzależnień w szczególności ochrony przed przemocą domową.	Komisja	
	● Podejmowanie działań profilaktycznych wobec osób przebywających w najbliższym otoczeniu osób uzależnionych i współuzależnionych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.	Komisja	
	● Kierowanie osób realizujących zadania gminnego programu i zajmujących się profilaktyką oraz pracujących na rzecz uzależnionych i ich rodzin na szkolenia, konferencje, sympozja i inne formy spotkań związanych z podnoszeniem kwalifikacji w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.	Komisja	
	● Upowszechnianie ulotek i informatorów dotyczących pomocy dla członków rodzin dotkniętych problemem uzależnień i przemocy.	Komisja	
	● Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania zasad sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz nietrzeźwym oraz przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi.	Komisja	
	● Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji	Komisja	

	punktów sprzedaży z uchwałami Rady Gminy. ● Wprowadza się zakaz sprzedaży napojów alkoholowych, w tym piwa, w sklepach spożywczych i innych punktach sprzedaży detalicznej, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w godzinach od 22⁰⁰ do 6⁰⁰. ● Wspieranie inicjatyw o tematyce uzależnień w ramach posiadanych środków.	Komisja Komisja	
POMOC TERAPEUTYCZNA	● Prowadzenie czynnego poradnictwa poprzez: - „Niebieską Linie”, - MOPS Dział Poradnictwa Rodzinnego, - inne ośrodki leczenia uzależnień. ● Kierowanie na badanie psychiatryczno- psychologiczne celem wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia. ● Prowadzenie rozmów profilaktycznych i motywowanie osób, u których zdiagnozowano uzależnienie, do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego. ● Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej służącej upowszechnianiu informacji na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby uzależnione i współuzależnione. ● Kierowanie na leczenie odwykowe dobrowolne. ● Sporządzanie wniosków do Sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego.	Komisja Komisja Komisja Komisja Komisja Komisja	

	● Współpraca z pedagogami szkolnymi w zakresie zaistniałych problemów uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej. ● Współpraca z Komendą Powiatową Policji i Zespołem Interdyscyplinarnym w ramach Niebieskiej Karty w związku z przemocą w rodzinie spowodowaną uzależnieniami. ● Udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie spowodowanej uzależnieniami. ● Umożliwienie osobom uzależnionym udziału w terapii podtrzymania leczenia prowadzonej przez specjalistów z oddziałów odwykowych. ● Wspieranie i motywowanie osób uzależnionych do podtrzymania abstynencji po zakończonej terapii. ● Prowadzenie analizy sytuacji w rodzinach zagrożonych uzależnieniami i przemocą.	Komisja Komisja Komisja Komisja Komisja Komisja, GOPS, Szkoły, Policja	
WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW Z OPŁAT ZA ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	● Środki finansowe uzyskane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznacza się na finansowanie zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii: - prowadzenie świetlic środowiskowych, - organizowanie pozalekcyjnych form zajęć, w tym kulturalnych i sportowych dla dzieci i młodzieży (w tym zakup sprzętu sportowego, nagród,	Komisja	

	- organizowanie letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży w formie: kolonii, biwaków, wycieczek, - organizowanie spektakli tematyce profilaktyczno- edukacyjnej o tematyce uzależnień i przemocy dla dzieci i młodzieży, - organizowanie otwartych imprez szkolnych i środowiskowych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, - dofinansowanie działalności MOPS Dział Poradnictwa Rodzinnego w Brodnicy, - finansowanie kosztów szkoleń, konferencji oraz innych form, przeznaczonych dla osób zajmujących się realizacją zadań programu i profilaktyką (członkowie komisji, zespołu interdyscyplinarnego, pedagodzy szkolni, nauczyciele świetlic środowiskowych, pracownicy GOPS), - współfinansowanie telefonu „Niebieska Linia”, - finansowanie badań psychiatryczno- psychologicznych i wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia, - wnoszenie opłat za wnioski do Sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego, - zwrot kosztów dojazdu osób skierowanych na leczenie odwykowe otwarte i stacjonarne, - zakup materiałów edukacyjnych o tematyce uzależnień i przemocy, - diety dla członków komisji, - współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji programów profilaktycznych, - zakup materiałów biurowych dla komisji, - inne wydatki i zadania związane z realizacją programu.		
--	--	--	--

IV. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie za każde posiedzenie, dyżur, kontrolę, udział w rozprawach sądowych i udział w innych działaniach Komisji.

Wysokość wynagrodzenia członka Komisji wynosi 183,00 zł brutto.

V. Preliminarz wydatków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok

Lp.	Zadanie	Kwota
1.	Prowadzenie świetlic środowiskowych	7.000,00
2.	Organizowanie pozalekcyjnych form zajęć kulturalnych i sportowych	3.000,00
3.	Organizowanie letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży	4.000,00
4.	Organizowanie spektakli profilaktyczno-edukacyjnych	2.500,00
5.	Organizowanie otwartych imprez szkolnych i środowiskowych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym	5.000,00
6.	Dofinansowanie działalności MOPS Dział Poradnictwa Rodzinnego w Brodnicy	7.500,00
7.	Organizowanie szkoleń, konferencji oraz innych form, przeznaczonych dla osób zajmujących się realizacją zadań programu i profilaktyką dla członków komisji, zespołu interdyscyplinarnego, pedagogów szkolnych, nauczycieli świetlic środowiskowych, pracowników GOPS	6.000,00
8.	Współfinansowanie telefonu dla ofiar przemocy „Niebieska Linia”	300,00
9.	Finansowanie badań i wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	4.000,00

10.	Opłaty za wnioski do Sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego	600,00
11.	Zwrot kosztów dojazdu osób skierowanych na leczenie odwykowe otwarte i stacjonarne	5.000,00
12.	Diety za posiedzenia dla członków komisji	6.000,00
13.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji programów profilaktycznych	4.920,00
14.	Zakup materiałów biurowych dla komisji	4.000,00
15.	Inne wydatki i zadania związane z realizacją programu	3.180,00
Razem		63.000,00